

**KUSTBON**

TIDNING FÖR SVENSKARNA I ESTLAND

|  |   |   |  |                             |
|--|---|---|--|-----------------------------|
| <p>ÅTTONDE<br/>ARG.<br/><br/>No 21</p> | <p>Prenumerationspris:<br/>Helt år Emk. 200:—<br/>Halvt „ „ 125:—<br/><br/>I utlandet:<br/>Helt år Emk. 350:—<br/>Halvt „ „ 200:—</p> | <p>Utkommer<br/>alla onsdagar<br/><br/>Redaktion:<br/>Svenska Folkförbundet<br/>Ansv red : M. Westerblom<br/>Reval, Riddaregatan 3.</p> | <p>Annonspris<br/>enligt överenskom-<br/>melse.<br/><br/>För längre annonse-<br/>ring beviljas rabatt.</p> | <p>27 maj<br/><br/>1925</p> |
|--|---|---|--|-----------------------------|

### PINGSTEN.

Pingsten är den tredje av kristenhetens heliga, stora högtid. Denna dag är den femtionde efter påsk. Vad Herren Kristus lovade sina lärjungar i sitt avskedstal skedde på femtionde dagen efter påsk: Han sände dem den Helige Ande. I Jerusalem firades också pingsthögtiden, och de elva lärjungarne firade den tillika med judarne. Israeliterna firade denna högtid till åminnelse av lagens utgivande på berget Sinai och brukade pryda lagens böcker med löv och blommor. Den Helige Ande kom över apostlarne och påminde dem om allt, vad Jesus hade sagt dem. Även vi behöva den Helige Ande som skydd och beskärm för allt ont, och kraft och hjälp till allt gott. När en liten bäck rinner ur sin källa där uppe på berget, så ser den så ren och klar ut, ty den har endast haft den rena klippan under sig och Guds himmel över sig, men när den sedan drog genom världen och svarta jorden, och när människorna till och med slogo smutsigt vatten i den, då var det slut med den kristallklara bäckens renhet. Så går det ock med oss människobarn. Lätt blanda sig syndens och förförelsens smutsiga

droppar i ungdomens, oskuldens klara bäck, och då förloras icke endast den friska färgen utan också det rena hjärtat. Pingsthögtiden påminner oss om allt det goda, vill också giva oss den sanna hjälpen, den sanna livsglädjen och rena oss från allt ont. Lysna till pingstklockorna. De klinga över de gröna ängarna och ljuda upp mot den blåa himmeln. De lära dig bedja.

Kom, Helge Ande, till mig in,  
Upplivs min själ, upptänd mitt sinn,  
Att jag i dig må bliva.  
Låt lysa livsens sol för mig,  
Och led mig på den rätta stig:  
Dig vill jag helt mig giva.

### PROFESSOR VILHELM LUNDSTRÖM TILL SVENSKESTLAND.

Denna gång hava vi den stora glädjen att omtala, att skaparen av Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet, svenskhetens rörelsens förste man och utlandssvenskarnas hövding, professor Vilhelm Lundström, ämnar besöka svenskarna i Estland. Re-

san — om intet oförutsätt inträffar — företages antingen den 6 eller 13 juni och kommer professorn då att besöka och hålla föredrag i Reval och på Birkas. Det skall verkligen bli kärt för estlandssvenskarna att få se den man, som alla så mycket hört omtalas, och som varit en så kraftig stödjepelare för hela vårt kulturarbete. De efterblivna estlandssvenskarna ha också legat professor Lundström mycket varmt om hjärtat och han ville nog gärna se arbetsfältet här. Han skriver själv: „Jag gläder mig mycket åt att efter så lång tid åter få komma till Reval och Nuckö“.

Professorskan Enni Lundström, f. d. redaktör för Allsvensk Samling, följer med till Finland. Om hennes krafter tillåta, följer hon med ända till Estland. Även professorskan minnas många estlandssvenskar med tacksamhet. Ett besök av herrskapet Lundström skulle därför ofantligt glädja oss barn i förskingringen, som av de förstnämnda fått röna så mycken kärlek, omvårdnad och hjälpsamhet i det så viktiga kulturarbetet, med vilket även vi så småningom lyckats göra en liten men god början.

Vi hälsa vår trofaste vän, professor Villh. Lundström med fru hjärtligt välkomna till Svenskestland!

N. B

## BIRKAS.

Femte årskursen avslutades tisdagen den 12 ds. Stora salen, som smyckats med björkar och blommor och vackra vävnader — resultatet av slöjdundervisningen — blev så småningom fylld av människor. Det hela blev en, åtminstone för lärarna och vinterns elever, oförglömlig fest.

Festen började med den gamle dagvisan, „Den signade dag.“ Sedan rektor Söderbäck sjungit en av Davids psalmer, höll densamme ett föredrag över ämnet Ungdom, renhet och skönhetslängtan. Talarren började med att uppläsa en vers av Viktor Rydberg.

Utur ödesdjupen fram  
många källor välla.

En är bittert hälsosam:  
det är sorgens källa.

Väl jag vet, du kära vän,  
att du dricka skall ur den;  
men för lastens brunnar

Gud beskydde Gunnar.

Och så formades talet till en uppmaning till de unga att aldrig pruta av på ungdomsårens längtan efter renhet och skönhet, att alltid syfta mot de mål, som under den gångna kursen velat vara grundtonen i arbete och nöje. „Sorgens källa kan ingen undgå, men lastens djupa brunnar kanske ligga närmare. Vattnet i den förra är bittert men hälsosamt, och från den källan går en människas bort rikare på styrkande erfarenhet, men lasten drar ner och smutsar och dödar det bästa inom oss“.

Efter föredraget följde gemensam sång, varefter fru Söderbäck läste en dikt, varur ovanstående vers hämtats: Harpolekaren och hans son.

Så sjöngs „Hur härligt sången klingar“. Och säkert är, att den sången klingade också härligt.

Nu blev det kafferast. Ett långbord var dukat ute på gräsplanen, och där bänkade sig elever, lärare och de övriga, som infunnit sig. Solen lyste och sången klingade. Agronom Adalberth höll ett föredrag i anslutning till en sång, som ofta sjungits på Birkas, nämligen Gruntvigs „Är ljuset för de lärda blott“. Det blev även det en god maning som skulle kunna sammanfattas i orden „Så låta Edert ljus lysa för människorna — — —“.

Efter kaffet utbrast någon som hade sina ögon nedåt vägen: „Nu komma Ormsöborna“, och i sanning, det kom ett helt kompani! Det var Hullos skolungdomar, omkr. 60 stycken. Jag tror, att mjölken och kaffet, som de blevo bjudna på, smakade dem gott. Och fotograferade blevo de också! När sedan även dessa samlades i stora salen, var denna verkligen full.

Nu sjöngs Birkassången och därefter redogjorde rektorn för kursen. 25 hade börjat den, 24 avslutade den. En hade på grund av sjukdom måst avbryta kursen sedan förra jul. Till den kamraten sändes en hälsning. Rektorn ville vidare särskilt betona, att den kurs, som nu skildes från skolan, kom att efterlämna ett gott minne. Få eller inga misslyckanden hade stört arbetet och kamratskapet, och han och de övriga lärarna kunde inget bättre önska, än att kommande kurser skulle präglas av samma goda anda. Så utdelades betygen och det Kihlbergska stipendiatet. Detta senare hade — fast summan ej är så stor — av lärarna beslutats utdelas till två elever som erkännande för flit och goda framsteg, nämligen till Anders Lilja, Hullos Ormsö och Oskar Luks, Gamby, Nuckö.

Så sjöngs „Till Österland vill jag fara“, varefter rektorn höll ett litet avslutningstal, som slutade med den maning, som redan de gamla romarna uttalat: Åstunda det högsta, åstunda Gud.

Efter svenska psalmen 500 var festen slut, men rektorn måste ännu en gång säga: „Har ni känt Birkas som ett hem i vinter, så glöm ej att dörren till ett hem stängs inte“.

Att det var goda vänner, som skildes, därom skvallrade också de fuktiga ögonen och de trofasta handslagen.

„En som varit med.“

## NÅGRA ORD OM FOLKVANDNINGEN.

Agnar Söderberg.

I artikeln „Några ord om raskunskap“ införd i Kustbon n:o 19 sågo vi att upprepade utvandringar i mycket gamla tider ägt rum ur Skandinavien. Dessa utvandringar fortsatte. En del av goterna, som enligt vad man funnit fått sitt namn av Gotland, seglade över Östersjön till landet vid Weichselflodens mynning, där de befunno sig vid den kristna tideräkningens början. Dit kommo även utvandrare från Bornholm, förr Borgundarholm eller Burgundarholm, och efter hemön kallade burgunder. Från en skandinavisk ö, vilken kunna vi ej säga, utvandrade ock longobarderna. Slutligen drog det ena skandinaviska folket efter det andra till Weichsels mynning, där de genast råkade i strid med varandra. De besegrade drevos åt söder. Så fortsatte det tills vid folkvandringstidens början skandinaviska folk kastade sig över det romerska riket och tillintetgjorde detta. Vinsten härav skördade emellertid ej skandinaverna utan framförallt tyskarne och i synnerhet de tyska frankerna.

Det nuvarande Västpreussen, troligen också Östpreussen, hade blivit ett skandinaviskt land. Utmed Weichsel, Dnjepr och Dnjestr trängde goterna ned till Svarta havet och redan på 200-talet finna vi där nere flera gotiska småriken, som slutligen före-

nades i ett enda östgotiskt rike. Vid mitten av 300-talet omfattade det större delen av det senare europeiska Ryssland. Detta östgotiska rike, den första skandinaviska storstaten och första skandinaviska erövningen av Ryssland, sträckte sig från Östersjön till Svarta havet.

De asiatiska hunnernas infall i Europa i senare hälften av 300-talet förvandlade hela vår världsdels befolkningsförhållanden. Redan omkring år 370 kastade sig hunnerna över östgoterna och besegrade dem fullständigt. Den östgotiska storstaten krossades. En del av det östgotiska folket kuvades och som följd av trycket österifrån vände sig först västgoterna och senare östgoterna mot det romerska riket. År 410 erövrade västgoterna under sin konung Alarik Rom och upprättade derefter ett rike, som omfattade större delen av Pyreneiska halvön och delar av nuv. Sydfrankrike.

(Forts. följer.)

## RIKSFÖRENINGEN OCH SVENSKHETENS BEVARANDE I UTLANDET.

Mycket ofta får man i böcker och tidskrifter se namnet „Riksföreningens för svenskhetens bevarande i utlandet,“ och jag tror, att det finnes många av våra svenskar, som icke riktigt hava klart för sig, vad detta namn innebär.

Riksföreningen är svenskhetens stora centralhärd, som utsänder sina livgivande strålar till alla delar av jordklotet, varest svenskar bygga och bo. Den som i någon mån känner dess verksamhet under de senast gångna åren, skall strax få klart för sig, vilket jättearbete Riksföreningen utfört. Dess uppgifter hava sannoligen varit väldiga. Man behöver endast besinna, hur stort dess verksamhetsområde är för att fatta vidden av det hela. Dess

hjälpande hand sträcker sig till alla världsdelar; än ekonomiskt stödjande, än förseende med litteratur, än på otaliga sätt uppmuntrande. Skulle icke varje utlandssvensk känna sig varm om hjärtat, då han befinner sig långt ifrån det så högt älskade moderlandet, när han då och då får mottaga en välment, äkta svensk hälsning? En dylik hälsning utgör alltid en uppmaning lik den, som Karl den tolfte genom svenska kanoners dubbla lösen lät sända kommandanten i Narva före slaget 1700: Håll ut!

En sådan uppmaning verkar alltid välgörande. Den inger ny kraft, stärker tron på en bättre framtid och sporrar till kraftigare viljeyttringar. Den verkar tröstande och upplyftande.

I allt detta se vi Riksföreningens kraftiga ingripande för svenskhetens förkovran. Därför är det alla svenskars plikt att målmedvetet medverka och därigenom underlätta Riksföreningens arbete.

A. Stahl.

## PRISTÄVLAN

anmälades för en längre tid sedan för de bästa folkvisor från bygderna. Man kan icke säga, att deltagandet varit så livligt, men ett och annat har dock inkommit och hoppas vi nu snart kunna „prisbedöma“ materialet. Härnadan återgivas några prov:

**K n ä v i s o r** (Ricksoltz).

Hopp, hopp, hopp hästn  
Vänn pojke riur te prästn  
Boa händre omen  
Okas pappas gommen.

Hopp, hopp, hopp sammen  
Våra pik e fammen  
Boa händre oma  
Okas mammas gomma.

Z.

**V i s o r.** (Stora Rågö).

Kast kappen i karri  
Bell härri koma,  
Grå häster håva di  
Våra piger två di,  
Grannas hunda skell.

Langt opp iti skobuska  
Tär kocker gäuken,  
Tär vekser länkin,  
Tär skvitrer svalo.  
Tär e lust till liva,  
Tär e lust till liva.

A. S.

**V a l l v i s a** (Rickholtz).

Gull-Lena, Gull-Lena, låt sole  
bäre skina.  
Klart oppe sonna molet nere norda.  
Gullbruna kam haim, räskia blai  
bort.  
Så ängsligt så rolet med gråtande  
tårar  
Tår-e piar e vån bi, som ve änt  
kuna li,  
Tår-e pojkar e vån lo, som ve änt  
kuna tro.  
— Gullitn gullatn, gulfära opa  
han hatn.  
Vad skola vi då dansa med kru-  
nas grå vamsa.  
J. — s.

## KRING SVENSKBYGDER

REVAL.

Söndagen d. 10 maj hade vår barnnykterhetsförening „Evios“ anordnat en vällyckad fest. Programmet, som omfattade körsång, hälsningstal, duet- och solosång, deklamation, uppläsning och pianomusik, utfördes helt och hållet av medlemmarne, d. v. s. barnen själva.

De välförsedda te- och smörgåsborden, även de skötta av samma personal, motsvarade fullt sin uppgift. Hela tillställningen gjorde ett mycket gott och angenämt intryck, och de äldre som hade nöjet att vara med, hava all anledning att känna sig glada och belåtna med festen samt tack samma mot de osynliga händer, som stått bakom företaget samt önska att dylika samkväm må oftare upprepas.

Att lära de unga självverksamt är en viktig sida av uppfostran. Ett varmt tack till Eviosfolket och till lärarinnorna som hållit i de osynliga länkarna!

En gäst.

**DEN GÅNGNA VECKAN****Inrikes.**

Under den gångna veckan har det varit stora festdagar i Reval och Dorpat. Finlands president Relander med flera andra höga gäster från Finland har hedrat Estland med ett besök. Gästerna anlände till Reval torsdagen den 21 maj och mottogs på ett mycket värdigt sätt. I hamnen mötte vår riksäldste med hela regeringen. Under toner av Björnebornes marsch och leverop foro de hedrade gästerna mellan uppställda rader av skouter, skyddskårister och skolungdom under hela vägen upp till slottet. På fredagen var det en ståtlig parad på Frihetsplatsen. På eftermiddagen kl. 7—9 två ofantligt ståtliga och imponerande akter i Estonia och samma dag på kvällen reste presidenten med hela följet, åtföljd av våra regeringsmedlemmar och några högre ämbetsmän till Dorpat, där det likaledes hade anordnats stora festligheter för gästerna.

Söndagen den 24 anträdde återresan till Finland. Avskedet var lika storartat som mottagningen.

Detta besök har mycket bidragit till att närma de båda brödröfken till enigt kulturellt och annat samarbete och på sitt sätt gjort den s. k. „finländska bron“ tryggare.

Utrikesnyheterna måste denna gång av utrymmesskäl överstå till nästa nummer.

**ETT OCH ANNAT****IRLÄNDARE EMELLAN.**

Två irländare bodde i en träbarack. De blevo ovänner och försökte på allt sätt driva varandra ur baracken.

Det började med att Jim köpte en flöjt, på vilken han pep både natt och dag.

Så köpte Joe en bastrumma.

Så köpte Jim en mistlur:

Så köpte Joe en ångpanna och anställde två negrer att slå på den.

Så köpte Joe en radiomottagare med ljudförstärkare.

Så gifte Jim sig.

Och då flyttade Joe.

**Estlands****7:de lärarekongress**

avhålls i Reval den 18, 19 och 20 juni 1925

Programmet omfattar följande referat och diskussionsämnen:

Folkbildningens riktlinjer. Folkskolans ställning, programm och framtid. De lärda skolorna. Yrkes- och fackbildning. Lärareutbildning o. s. v.

**Östersjöländernas****LÄRAREKONGRESS**

avhålls i Riga den 21, 22 och 23 juni 1925

Deltagandet i Rigakongressen kostar (resebiljett, pass, uppehälle under 6 dagar) Emk. 2500—3000.—

Anmälningar mottagas å Estniska lärareförbundets central:  
Reval, Rataskaevu tän. 23

**Penningkurser****Revals börs.**

26 maj 1925

|                        |     |      |       |
|------------------------|-----|------|-------|
| 1 dollar . . . . .     | —   | 372  | 375   |
| 1 pund . . . . .       | —   | 18 0 | 1825  |
| 100 rentmark . . . . . | —   | 8850 | 8950  |
| 100 Fmk. . . . .       | —   | 937  | 947   |
| 100 sv. kr. . . . .    | —   | 9950 | 10075 |
| 1 estkrona . . . . .   | 100 | —    | —     |
| 10 guldrub. . . . .    | —   | 1875 | 1990  |

**REVALS TORGRIS**

|                     |          |      |         |
|---------------------|----------|------|---------|
| Hela svin . . . . . | per pund | Emk. | 43—47   |
| Gädda . . . . .     | „        | „    | 25—35   |
| Abborre . . . . .   | „        | „    | 15—20   |
| Strömning . . . . . | „        | „    | 12—15   |
| Smör . . . . .      | „        | „    | 90—125  |
| Mjök . . . . .      | stop     | „    | 18—20   |
| Grädde . . . . .    | „        | „    | 140—160 |
| Ägg . . . . .       | par      | „    | 12—16   |
| Rågmjöl . . . . .   | pud      | „    | 460—480 |
| Kornmjöl . . . . .  | „        | „    | 400—460 |
| Havre . . . . .     | „        | „    | 230—250 |
| Potatis . . . . .   | tsetw.   | „    | 140—160 |

**Bageriidkarnes Jäst-Aktienbolag**

hållbara och jäskraftiga

**Pressjäst**

är oöverträffad.

Atersförsäljare antagas där vi förut icke äro representerade.

Post- och telegrafadress:

**Jästängen, STOCKHOLM.**

**BIL-TRANSPORTER**

verkställes av

**A.-B. SLEIPNER, Stockholm**  
Riks 2485, Norr 4339

till angränsande statssamhällen, järnvägsstationer, egendomar och handelsaffärer.

**Svenska Sockerfabriks  
A. B., Malmö.**

Bitsocker, förpackat i paket om 2 å 2½ kg., finnes till salu hos alla specerihandlare.